

गुरुवार, दि. १३ ऑगस्ट २०२६

पान २

जे जे आपणासी ठावे, ते ते इतरांसी सांगावे
शहाणे करूनी सोडावे, सकळ जन

संरक्षापक्क संपादकः
कै. दैविदासराव रसाळ

गोदातीर समाचार

संपादक
केशव धोणसे पाटील

लोकशाही जगायची असते!

लोकशाही म्हणजे केवळ निवडणूक, मतदान आणि सत्तांतर नव्हे. लोकशाही ही एक जीवनपद्धती आहे. मतभेदांचा आदर, निर्णयप्रक्रियेत सहभाग, जबाबदारीची जाणीव, पारदर्शकता आणि सार्वजनिक हितासाठी नेतृत्व करण्याची तयारी या सगळ्यांचा संगम म्हणजे लोकशाही. म्हणूनच लोकशाहीचे धडे केवळ नागरिकशास्त्राच्या पुस्तकात शिकवून उपयोग नाही. ते प्रत्यक्ष अनुभवातूनच मनावर कोरले जातात. राजस्थानमधील अलवर जिल्ह्यातील बुरजा येथील एका छोट्याशा सरकारी माध्यमिक शाळेने याच सत्याची प्रभावी प्रचिती दिली आहे. शहीद श्री रामसिंग गुर्जर शासकीय माध्यमिक विद्यालयात चक्र निवडणूक घेण्यात आली आणि तीही भारताच्या निवडणूक प्रक्रियेचे अनुकरण करणारी! उमेदवारी अर्ज, छाननी, प्रचार, मतदान, गोपनीय म तदान, मतमोजणी आणि निकाल जाहीर करण्यापर्यंतची संपूर्ण प्रक्रिया विद्यार्थ्यांनी प्रत्यक्ष अनुभवली. त्यामुळे नागरिकशास्त्रातील ‘लोकशाही’ हा शब्द पुस्तकाच्या पानावरून थेट शाळेच्या मैदानात उतरला. या उपक्रमात विद्यार्थीच उमेदवार होते, विद्यार्थीच प्रचारक होते आणि विद्यार्थीच मतदान अधिकारीही होते. काही विद्यार्थ्यांनी मतदारांची भूमिका बजावली, तर काहीनी निवडणूक व्यवस्थापनाची जबाबदारी स्वीकारली. म्हणजेच लोकशाहीचे प्रत्येक चाक कसे फिरते, याचा प्रत्यक्ष अनुभव विद्यार्थ्यांना मिळाला. उमेदवारी अर्ज दाखल झाल्यानंतर छाननी झाली. प्रचार सुरू झाला. विद्यार्थ्यांनी आपली भूमिका मांडली, घोषणा दिल्या, सहकाऱ्यांशी संवाद साधला आणि आपल्या भविष्यातील कामाचे आश्वासन दिले. विशेष म्हणजे या प्रक्रियेत राजकीय संघर्षाऐवजी निरोगी स्पर्धेला प्रोत्साहन देण्यात आले. आजच्या राजकारणात ज्याचा अनेकदा अभाव जाणवतो, तो संयम, सभ्यता आणि विचारांचा संवाद या विद्यार्थ्यांनी आपल्या पद्धतीने दाखवून दिला. मतदानाच्या दिवशी शाळेचे रूपांतर छोट्याशा मतदान केंद्रात झाले. मतदान केंद्र, म तपत्रिका, गोपनीय मतदान आणि मतदानाची शिस्त याची माहिती विद्यार्थ्यांना देण्यात आली. प्रत्येक मताचे महत्त्व समजावून सांगण्यात आले. त्यानंतर पारदर्शक पद्धतीने मतमोजणी झाली आणि सर्वांच्या उपस्थितीत निकाल जाहीर करण्यात आला. या निकालाचा खरा अर्थ पदांची नावे किंवा विजयी विद्यार्थ्यांची संख्या यात नाही. महत्त्वाचे हे की, नेतृत्व हे अधिकाराने मिळत नाही; ते विश्वासातून मिळते, हा धडा विद्यार्थ्यांनी प्रत्यक्ष अनुभवला. मात्र या प्रयोगाचे महत्त्व निवडणूक संपल्यानंतर अधिक अधोरेखित होते. नव्याने स्थापन झालेल्या बाल संसदेला शाळेची स्वच्छता, पाणी बचत, प्लास्टिकमुक्त परिसर, पर्यावरण संरक्षण, आरोग्य, शिस्त आणि शाळेच्या विकासासारख्या विषयांमध्ये काम करण्याची जबाबदारी देण्यात आली. म्हणजेच निवडणूक ही केवळ खेळ नव्हता; ती जबाबदारी स्वीकारण्याची सुरुवात होती. आजच्या काळात हा प्रयोग विशेष महत्त्वाचा ठरतो. समाजमाध्यमांवरील अपप्रचार, पैशाचा आणि जातीय-धार्मिक समीकरणांचा वाढता प्रभाव, राजकीय धुवीकरण आणि मतदानाविषयी उदासीनता या पार्श्वभूमीवर भावी मतदारांना लोकशाहीची खरी ओळख करून देणे अत्यावश्यक आहे. मत देणे म्हणजे केवळ बोटावर शाई लावून घेणे आणि मिरविणे नव्हे; योग्य प्रतिनिधी निवडण्याची जबाबदारी स्वीकारणे आहे. आपल्या शाळांमध्ये परीक्षेतील गुणांना जितके महत्त्व दिले जाते, तितकेच जबाबदार नागरिक घडविण्याला दिले गेले पाहिजे. संविधान, मतदानाचा अधिकार, मूलभूत कर्तव्ये, स्थानिक स्वराज्य संस्था, सार्वजनिक जबाबदारी यांचे धडे पुस्तकातून देण्याबरोबरच त्यांचा अनुभवही विद्यार्थ्यांना मिळायला हवा. शाळांमध्ये बाल संसद, विद्यार्थी निवडणुका, अभिरूप संसद आणि स्थानिक प्रश्नांवर विद्यार्थी चर्चा यांसारखे उपक्रम नियमितपणे झाले तर लोकशाहीची पायाभरणी अधिक भक्कम होईल. बुरजा येथील या छोट्याशा शाळेने मोठा संदेश दिला आहे की, लोकशाही शिकवून तयार होत नाही; तर लोकशाही जगून तयार होते. आजचा विद्यार्थी उद्याचा मतदार, नागरिक, प्रशासक, लोकप्रतिनिधी किंवा नेता असणार आहे. त्याच्या हातात मतदानाची ताकद देण्यापूर्वी त्याला त्या ताकदीची किंमत समजावून सांगणे ही शिक्षणव्यवस्थेची जबाबदारी आहे. अशा प्रकारचा प्रयोग प्रत्येक शाळेमध्ये वर्षातून एक वेळा केला गेला पाहिजे, कारण लोकशाहीचे भविष्य संसद भवनातच ठरत नाही; ते शाळेच्या वर्गाखोल्यांमध्ये, मैदानावर आणि विद्यार्थ्यांच्या मनात घडत असते. त्याम ुळे प्रत्येक शाळेत अशी छोटी लोकशाही फुलली, तर उद्याची भारतीय लोकशाही अधिक प्रगल्भ, जबाबदार आणि सशक्त होण्यास नक्कीच मदत होईल.

शिवमूर्तींचा महिमा : श्रद्धा, शांती आणि शाश्वतता

भारतीय संस्कृतीतील देवतांमध्ये सर्वात प्राचीन, अनाकलनीय आणि अद्वितीय असा जो देव आहे, तो म्हणजे भगवान शंकर, महादेव, शिवशंभू. त्यांचं रूप एका क्षणी विशाला नाशाकडे घेऊन जाणारं रुद्रतत्त्व, तर दुसऱ्या क्षणी शांत, ध्यानस्थ, करुणामय अशा योगेश्वराचं प्रतीक. अशा या भोळ्याभाळ्या शंकराचे विविध ठिकाणी उभे असलेले दिव्य आणि भव्य विग्रह केवळ स्थापत्यशास्त्राचे नमुने नसून, त्या प्रत्येक प्रतिमेमध्ये भक्ताच्या मनाचा विश्वास, श्रद्धा आणि आत्मिक उन्नती यांचे प्रतिबिंब दिसून येते.

श्रावण महिना म्हणजेच भक्तीचा, उपासनेचा आणि शिवमहिमेच्या गुणगानाचा काळ. या काळात देशभरातील असंख्य शिवभक्त विविध शिवतीर्थांची

यात्रा करतात. अशाच काही शिवप्रतिमांचे दर्शन घडवणाऱ्या प्रमुख स्थळांविषयी आपण आता जाणून घेणार आहोत जिथे श्रद्धा आकार धारण करते, आणि मूर्तीमधून भक्तांच्या मनाला आत्मशांतीचा अनुभव मिळतो.

मुरुदेश्वर महादेव, कर्नाटक सागरकिनाऱ्यावरील शिवतत्त्व
क न ा र् ट क म धी ल भटकल तालुक्यात, निळ्याशार अरब सागराच्या किनाऱ्यावर, तीन बाजूंनी समुद्राने वेढलेले एक मनोहारी ठिकाण मुरुदेश्वर महादेव मंदिर. ‘मुरुदेश्वर’ हे नावच भगवान शिवाचे दुसरे रूप आहे. येथील १२३ फुट उंच भव्य शिवमूर्ती नुसती पाहिली तरी अंगावर शहारे येतात. आकाशाशी स्पर्धा करणाऱ्या या मूर्तीची निर्मिती तब्बल २ वर्षांमध्ये पूर्ण झाली. ही प्रतिमा देशातच नव्हे, तर संपूर्ण जगात दुसऱ्या क्रमांकाची सर्वात उंच शिवमूर्ती मानली जाते.

अरब सागराच्या लाटांनी स्पर्शलेली ही मूर्ती पाहताना क्षणभर वेळ थांबतो, आणि वाटते की स्वर्ग खाली उतरला आहे. इथे वर्षभर भाविकांची आणि पर्यटकांची मांदियाळी असते. मुरुदेश्वर हे केवळ तीर्थक्षेत्र नव्हे, तर भक्ती आणि निसर्ग सौंदर्याचा अद्वितीय संगम आहे.

सर्वेश्वर महादेव, वडोदरा सरोवरातील दिव्यता
गुजरातमधील वडोदरा शहराच्या मध्यभागी स्थित असलेले सूरसागर तलाव, आणि त्याच्या मध्यवर्ती भागात उभी असलेली १२० फुट उंच सर्वेश्वर महादेव यांची अष्टधातूची दिव्य प्रतिमा. या मूर्तीला आधार देणारे २३ खांब सरोवराच्या खोलगत तळाशी खोलवर रोवलेले आहेत. या भव्य मूर्तीचे निर्माण कार्य ६ वर्षे अखंड चालले. या ठिकाणी केवळ शिवभक्तच नव्हे, तर विविध धर्मीय पर्यटकही भक्तीभावाने नतमस्तक होतात. अहमदाबादपासून फक्त ११२ किलोमीटर अंतरावर हे स्थळ आहे. या मूर्तीभोवतीची निळसर तलावाची पार्श्वभूमी आणि शहराच्या कौलारू आकाशाखाली उभा असलेला हा दिव्य रूपवट एक अलौकिक आध्यात्मिक अनुभव घडवतो.

आदियोगी शिव, कोयंबटूर योगाचे प्रतीक
तामिळनाडूमधील कोयंबटूरपासून सुमारे ३० किमी अंतरावर असलेली आदियोगी शिवाची प्रतिमा, ही केवळ एक मूर्ती नसून योगतत्त्वाची साक्षात मूर्तिमंत अभिव्यक्ती आहे. जगातील सर्वात मोठ्या मुखप्रतिमांपैकी एक असलेली ही मूर्ती ११२ फुट उंच आणि ५०० टन वजनाची आहे. विशेष म्हणजे, ही मूर्ती धातूच्या तुकड्यांपासून बनवलेली असून, यात सिमेंट किंवा वाळूचा कोणताही वापर नाही. ही रचना ईशा फाउंडेशनच्या प्रयत्नांमुळे साकारली गेली आणि आज ती योग, साधना आणि मुक्तीच्या वाटेवर प्रेरणा देणारी आहे. गिनीज वर्ल्ड रेकॉर्डमध्ये तिची अधिकृत नोंद झालेली आहे. ही मूर्ती पाहताना मनात विचार येतो शिव

म्हणजे योग, आणि योग म्हणजे शिव. **सिद्धेश्वर महादेव, सिक्कीम पूर्वकडील वैभव**
सिक्कीममधील सोलोफोक टेकडीवर उभारलेली सिद्धेश्वर महादेवाची ८७ फुट उंचीची बैठकीतील मूर्ती, तिच्या पांढऱ्या शुभ्र रंगामुळे दूरवरूनच श्रद्धेचे आकर्षण ठरते. आधारसहित तिची एकूण उंची १०८ फुट आहे. स्थानिक लोक यांना ‘नामची महादेव’ आणि ‘क्रितेश्वर’ या नावांनी पूजतात. या प्रांगणात शिवाच्या १२ ज्योतिर्लिंगांची प्रतिकृती तसेच चार धाम बद्दीनाथ, द्वारका, जगन्नाथ, रामेश्वरम यांची देखील कलात्मक स्थापनेत मांडणी केलेली आहे. यामुळे येथे आलेले भाविक एकाच ठिकाणी अनेक तीर्थस्थळांचा अनुभव घेऊ शकतात. पूर्व भारतात शिवभक्तीसाठी हे ठिकाण म्हणजे आस्था आणि स्थापत्य सौंदर्याचे अपूर्व उदाहरण.

हर की पैड़ीचे शिव, हरिद्वार गंगा आणि शंकराचा संगम
हरिद्वारमधील हर की पैड़ी हे गंगेच्या किनाऱ्यावरचे सर्वात प्रसिद्ध तीर्थक्षेत्र. येथे समारंघ असलेल्या स्वामी विवेकानंद उद्यानामध्ये उभी असलेली १०० फुट उंच शिवमूर्ती पर्यटकांना दूरवरूनच खुणावते. या ठिकाणी संध्याकाळी केले जाणारे गंगेचे आरती दर्शन आणि त्याचवेळी शिवाचे सान्निध्य यामुळे भक्तीचा अनुभव दुप्पट होतो. गंगेच्या लाटांमध्ये दिव्यांची प्रतिबिंबे, घंटानाद, मंत्रोच्चार आणि आकाशाकडे पाहणाऱ्या शिवमूर्तींचा आत्मविसर्जन करणारा अनुभव हे सर्वच मनावर गारूड करतं.

इतर भव्य शिवप्रतिमा
शिवाचे विविध दर्शन
शिव केवळ एकाच रूपात मर्यादित

नाहीत. भारतभर विखुरलेल्या त्यांच्या अनेक भव्य मूर्ती हे सांगतात की श्रद्धेची सीमा नाही आणि भक्तीचं रूप सर्वव्यापी आहे.

जबलपूर (मध्य प्रदेश) येथे ७६ फुट उंच शिवमूर्ती असून तिच्या सभोवती १२ ज्योतिर्लिंगांची स्थापना करण्यात आली आहे.

बेंगलूरु (कर्नाटक) शिवोहम मंदिरातील ६५.६ फुट उंचीची शिवप्रतिमा, ज्यामागे हिमालयाची प्रतिकृती आहे.

द्वारका (गुजरात) नागेश्वर ज्योतिर्लिंग मंदिरामध्ये ८२ फुट उंच शिवमूर्ती आहे.

शिवमूर्ती : स्थापत्य की साधना ?
या सर्व प्रतिमा केवळ उंच अशा शिल्पकृती नाहीत. त्या भक्ताच्या मनातील विचारांना दिशा देतात, साधनेला प्रेरणा देतात आणि अस्तित्वाच्या अर्थाकडे घेऊन जातात. प्रत्येक मूर्तीच्या पाठीमागे असते भक्तांच्या भावनांचं आर्त स्वरूप, शिल्पकारांच्या हातातील करामत आणि काळाबरोबर उभं राहिलेलं श्रद्धेचं सामर्थ्य. शिवाचे रूप म्हणजे शून्य आणि अनंताचा संगम आणि भारतभर विखुरलेल्या या भव्य मूर्ती त्याच शून्य-अनंताला दृष्टिगोचर करतात.

श्रावण महिन्याच्या पार्श्वभूमीवर अशा दिव्य मूर्तींचे स्मरण केवळ एक धार्मिक कृती नाही, तर ती आपल्या सांस्कृतिक जडणघडणीतली मूळं शोधण्याची एक संधी आहे. या शिवमूर्ती म्हणजे वेळेच्या प्रवाहात अखंड उभ्या असलेल्या श्रद्धेच्या दीपस्तंभांसारख्या आहेत, जे आपल्याला अंधारातून प्रकाशाकडे घेऊन जातात, आणि अंतःकरणात शांततेची ज्योत चेतवतात. शिवशंभो! हर हर महादेव!

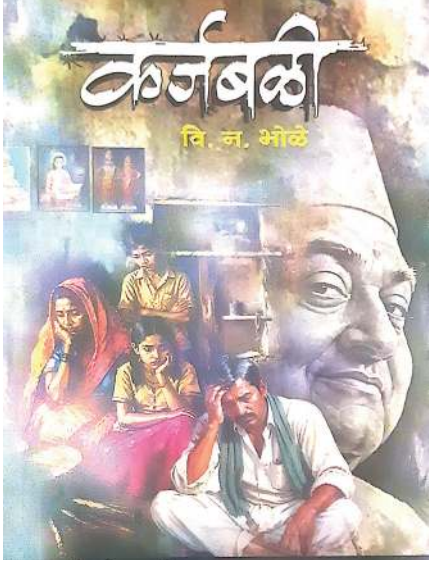
–मच्छिंद्र ऐनापुरे,

जत, जि. सांगली

शेतकऱ्यांच्या त्या वेदनेचे प्रभावी चित्रण: कर्जबळी

साहित्य प्रकार कोणताही असो त्यात उत्कट जीवन दर्शनाची नितांत गरज असते मराठी साहित्याच्या प्रांतात नाट्य प्रकारात अण्णासाहेब किर्लोस्कर, श्रीपाद कृष्ण कोल्हटकर कृ.प्र.खाडिलकर, गोविंद बळ्हाळ देवतन, राम गणेश गळकरी, मामासाहेब वरेरकर,वीर वामनराव जोशी, ना. रा. बामणावाकर, प्र. के. अत्रे, अनंत काणेकर या सिद्धहस्त नाटककारांनी मराठी रंगभूमी सजविली आहे असे आपण वाचत आलो आहोत...अलीकडे बदलत्या काळानुसार असंख्य नाटककारांनी नाट्य लेखन करून मराठी साहित्याचे दालन समृद्ध करण्याचा प्रयत्न केला आहे, परंतु पूर्व सुरीच्या मराठी साहित्यिकांनी आपल्या लेखनातून कथा, कादंबरी, नाटक, काव्य इत्यादी दालनं समृद्ध केली होती त्यांना जो दर्जा प्राप्त झाला होता तो अलिकडे पार ढासळला आहे अशी ओरड होताना दिसते. त्यात काही अंशी तथ्य असेलही ते नाकारता येत नाही परंतु समीक्षकांच्या शिट्या असलेल्या मोजपट्या, अपुरे वाचन आणि आपपरभाव यामुळे सक्स लेखनाकडे दुर्लक्ष झाल्याची असंख्य उदाहरणे पहायला मिळतात.. हे देखील तितकेच वास्तव आहे आज नाट्य लेखन आणि रंगभूमीवरील असंख्य प्रयोग नाट्य रूपात प्रचंड ताकदीने पुढे येत आहेत .त्यात सामाजिक जीवनाचे वास्तववादी प्रत्य्यकारी चित्रण येत आहे.त्याची निर्लेप समीक्षा होणे गरजेचे आहे.

गेल्या पंधरा सोळा वर्षांपूर्वी श्री वि.न.भोळे लिखित बळी गेला रे ही संहिता वाचनात आली होती..त्या वेळी त्या नाटकाचे प्रयोग झाले पुरस्कार ही मिळाले परंतु समीक्षकांच्या नजरेतून मात्र त्याला न्याय मिळाला नाही ही खंत आहे.नाट्य लेखक सामान्य शेतकरी कुटुंबातील आहे शेतकऱ्यांची होत

असलेली फरफट हा त्याच्या चिंतनाचा विषय आहे. त्याकाळात शेतकरी आत्महत्या हा विषय गंभीर रूप धारण करीत होता. वि. न. भोळे हे एक चिंतनशील लेखक आहेत अतिशय मृदू स्वभावाने आणि पेशेने उपक्रमशील शिक्षक आहेत .त्यांच्या बळी गेला रे या नाटकाचा विषय,त्यात मांडलेल्या व्यथा वेदना आणि संवाद काळजाला भिडणारे आहेत लेखक शेतकरी कुटुंबातील घटक असल्याने अनुभव अन्भूतीची वास्तव दाहकता त्यांच्या लेखनातून संहितेत अवतरली आहे.ते आंध्र आणि कर्नाटक सीमेलगतच्या भागातील रहिवासी असल्याने तिथल्या बोली भाषेचा लहेजा मोठ्या सहजतेने लेखनात आला आहे. कर्ज बळी या ग्रंथात बळी गेला रे आणि झुरन झुला या दोन्ही नाट्य संहितेचे एकत्रित रुप आले आहे.

वाचण्याचा कार्यक्रम नसून विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासाचे प्रभावी माध्यम आहे. तो ज्ञानवृद्धी, बौद्धिक विकास आणि चांगले संस्कार घडविण्यास मदत करतो. नियमित वाचनामुळे विद्यार्थ्यांचा दृष्टीकोन व्यापक होतो. वाचाल तर वाचाल हा संदेश प्रत्येक विद्यार्थ्याने आचरणात आणला पाहिजे. प्रत्येक शाळेत वाचन कट्टा सुरू करून विद्यार्थ्यांना वाचनाची प्रेरणा दिल्यास सुज- ण, विचाराशील आणि जबाबदार नागरिक घडतील. त्यामुळे विद्यार्थ्यांमध्ये वाचन संस्कृती रुजविण्यासाठी वाचन कट्टा ग्रुप अत्यंत उपयुक्त ठरतो.

आजच्या धावपळीच्या आणि डिजिटल युगात वाचनाची सवय कमी होत आहे. अशा परिस्थितीत वाचन कट्टा ही संकल्पना वाचनसंस्कृती जोपासण्यासाठी महत्त्वा- ची भूमिका बजावते. वाचन कट्ट्यावर विद्यार्थी, शिक्षक आणि वाचनप्रेमी एकत्र येऊन पुस्तकांवर चर्चा अनुभव शेअर करतात आणि नवीन पुस्तकांची ओळख यामुळे वाचनाची गोडी निर्माण होते. सार्वजनिक ठिकाणी वाचन कट्टा सुरू झाल्यास समाजात ज्ञानाची देवाणघेवाण वाढेल आणि वाचनाची सवय दृढ होईल. वाचन कट्टा हा केवळ पुस्तकांचा नव्हे, तर विचारांचा आणि संस्कारांचा कट्टा आहे. विद्यार्थ्यांमध्ये वाचन संस्कृती रुजविण्यासाठी प्रत्येक शाळा व महाविद्यालयाने वाचन कट्टा सुरू करावा. अशा उपक्रमांमुळे ज्ञानसंपन्न, विचारशील आणि जबाबदार नागरिक घडण्यास निश्चित मदत होईल.

—श्रीकांत संभाजी मगर

नांदेड.
मो. ९६८९११७१६९

‘दीप अमावास्या’ आणि श्रावणात मांसाहार न करण्याचे महत्त्व

हिंदूंच्या सर्वाधिक कुक्षेष्टा आणि विकृत विनोद यांचे जे सण आहेत, त्यातवटपौर्णिमेनंतर ‘दीपअमावास्या’ हासणयेतो.व्यक्तीगत पातळीवर ही अमावास्या साजरी करण्याचा प्रत्येकाला हक्क आहे; परंतु ‘दीपपूजेच्या ऐवजी केवळ गटारी म्हणून याला सर्वत्र कुप्रसिद्धी मिळू नये’, असे वाटते. आपण आपला धर्म, आपली संस्कृती, आपला सण यांचे का म्हणून विडंबन करायचे? उलट महाराष्ट्रातील सर्व जातींच्या लाखो घरांमध्ये मोठ्या भक्तीभावाने या दिवशी दीपपूजन केले जाते. त्यामुळे आपण आपल्या सणांचे विडंबन टाळायला हवे.

आपल्याकडे आषाढी अमावासेेच्या नंतर आहारगत पावट केला जातो. या दिवसाला ‘गताहारी (जो आहार गेला आहे तो) अमावास्या’ असेही म्हणतात. आपल्या प्रत्येक सणांची नावे संस्कृतवर आधारित आहेत. ‘गट’ हा इंग्रजी शब्द दीप अमावास्याेला खोडसाळपणे जोडलेला आहे. ‘आपली लायकी गटारत लाळायची आहे’, असे आपल्याला हिनवले गेले आणि तुदैंव हे आहे की, आपण ते खरे ठरवण्याच्या मागे लागलो आहोत. खरेतर आपण आपल्या महान हिंदू संस्कृतीची जाणीव ठेवायला हवी. आपल्या प्रत्येक सणाला विशेष महत्त्व आहे. आपल्या सणांची बरोबरी कुणीही करू शकत नाही. गत म्हणजे मागील, जुने, गेलेले, आता नाही ते. आहार म्हणजे भोजन. गत+आहार = गताहार. जसे शाक + आहारी = शाकाहारी, तसे गत + आहारी = गताहारी. गत + आहारी+अमावास्या=गताहारी अमावास्या. या दिवशी दीपपूजन करतात.

सहस्रो वर्षांची परंपरा असलेल्या आपल्या धर्मात याच्या मागचे विज्ञानही सामावलेले आहेतच. पूर्वी या दिवशी मांसाहार न

त्याच्या कुटुंबाची परवड कशी होते याचे दर्शन प्रत्यक्ष त्या शेतकऱ्याला दाखविण्यासाठी पँडसीचा आधार घेऊन कलात्मक पद्धतीने रंगविला आहे.आत्म हत्ये नंतर दौलतराव या शेतकऱ्यालाआपल्या पश्चात झालेल्या कुटुंबाची परवड आणि दुःख पाहायला मिळते आणि पश्चात्ताप होतो. म्हणजे हे नाटक रंगभूम वीर पाहून मनात येत असलेलं आत्महत्येचे विचार दूर करण्यासाठी आवश्यक असे प्रबोधन ठरेल इतका महत्त्वाचा भाग लेखकानी चितारला आहे.

मराठवाड्यातील बोलीभाषेच्या दृष्टीने बळी गेला रे आणि झुरन झुला ही दोन्ही नाटके अतिशय महत्त्वाची

पुस्तक परीक्षण
पंडित पाटील बेळीकर
नांदेड
मो. ९२८४११९७०५
आहेत असे वाटते.या नाटकात मराठवाडी बोली भाषेचा सहज , नैसर्गिक आणि प्रभावी वापर केला त्यामुळे स्थानिक वास्तववादी जीवनाचा सुगंध आणि दाहक अनुभूतीची सत्यता प्राप्त झाली आहे. नाटककार
वि. न. भोळे यांच्या नाट्य लेखनाला देगलूर येथील गणगोत प्रकाशन संस्थेने आकर्षक मुखपृष्ठासम ग्रंथरूपात प्रकाशन सिद्ध करून आपली परंपरा कायम ठेवली आहे . दोन सशक्त आणि मनाला अस्वस्थ करून सोडणाऱ्या नाट्य संहितेचे लेखन लेखक वि.न.भोळे यांनी केले ते अभिनंदनास पात्र आहेत.
पुस्तकाचे नाव- कर्जबळी लेखक- वि. न. भोळे मुखपृष्ठ- संतोष घोण्डे प्रकाशन-गणगोत प्रकाशन, देगलूर
किंमत- २५० रु.

गौरीच्या जेवणापर्यंत मांसाहार बंद ठेवला जात असे. बहुतेक प्राण्यांचा हा काळ म्हणजे प्रजननाचा काळ असतो. याच काळात प्राण्यांची हत्या केली, तर नवीन प्राणी जन्मालाच येणार नाहीत. मग वर्षभर खायला प्राणी मिळणार कुठून? याचा सारांश निसर्गचक्रावरच विपरीत परिणाम होतो. त्यामुळे कोळी बांधव या काळात मासेमारी करत नाहीत आणि शासकीय पातळीवरील मासेमारीवर बंदी घालण्यात येते. या दिवसांत बाहेरच्या दमट वातावरणामुळे प्राण्यांच्या शरीराच्या आत आणि त्वचेवर अनेक घातक जीवजंतू असण्याची शक्यता असते.

मांसाहारी पदार्थ शिजवताना त्यांचा पूर्ण नाश न झाल्यास त्याचाही खाणाऱ्याला त्रास होऊ शकतो. मांस किंवा मासे नीट न ठेवल्यास वातावरणातील ओलावा आणि हवेतील वाढलेले जंतू यामुळे त्यांच्या कुजण्याची प्रक्रिया अधिक वेगाने होते. आज विविध लसी, अत्यंत परिणामकारक प्रतिजैविके आणि औषधे उपलब्ध असूनही विविध संसर्गीतां आवार घालणे कठीण झाले आहे. अनेक घातक रोगांच्या जीवघेण्या साथी या प्राण्यांच्या शरीरावर वाढणाऱ्या जंतूमुळे पसरतात; म्हणून या दिवसांत मांसाहार टाळल्यास जंतू संसर्गाचा धोका अल्प होतो. अत्यंत दुर्मिळ आणि प्रकृतीला पोषक अशा अनेक भाज्य याच काळात उपजातात.

संपूर्ण वर्षभरात या भाज्या पुन्हा पहायलाही मिळत नाहीत. शाकाहार केल्यामुळे अशा भाज्या आपोआपच खाल्ल्या जा- तात. तुलनेने शाकाहाराचे या दिवसांत नीट पचन होते. विविध उपवासांच्या दिवशी खाल्ल्या जाणाऱ्या कंदमुळांच्या आहारांमुळे त्यातील अनेक दुर्मिळ खनिजे आणि उपयुक्त पोषक घटक आ- पोआप शरीराला लाभतात. कायम मांसाहार करणाऱ्यांच्या पचनसंस्थेवर नेहमी येणारा ताण या शाकाहारी पालटां- मुळे काही काळ कमी होतो. अशा सर्व कारणांमुळे दीप अमावास्याेला धार्मिक कटू दिव्यास आपोआपच निसर्गाचा तोल साधला जातो. त्यामुळे दीप अमावास्याेची कुप्रसिद्धी टाळा आणि धार्मिक वृत्ती वाढवणारा श्रावण मास जरू्र पाळा !

–सौ. मोक्षदा घाणेकर,

काळाचौकी, मुंबई

सूचना

महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक : २९.०६.२०२६

महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगररचना अधिनियम, १९६६

क्र.टिपीएस-१८२२/प्र.क्र.०४/२०२२/कलम ३७(१कक)(क)/सूचना/नवि-१३:- ज्याअर्थी, महाराष्ट्र शासनाने राज्यातील बृहन्मुंबई महानगरपालिका, व काही नियोजन प्राधिकरणे वगळता उर्वरित सर्व नियोजन प्राधिकरणे व प्रादेशिक योजना क्षेत्राकरीता लागू करावयाच्या एकत्रिकृत विकास नियंत्रण व प्रोत्साहन नियमावलीस (यापुढे जिचा उल्लेख "उक्त युडीसीपीआर नियमावली" असा करण्यात आलेला आहे) महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगर रचना अधिनियम, १९६६ (यापुढे ज्याचा उल्लेख "उक्त अधिनियम" असा करण्यात आलेला आहे) मधील तरतुदीनुसार, शासन अधिसूचना क्र. टिपीएस-१८१८/प्र.क्र.२३६/१८/वियो. व प्रायो./कलम ३७(१कक) (ग) व कलम २०(४)/नवि-१३, दि.०२/१२/२०२० अन्वये मंजुरी दिली असून उक्त युडीसीपीआर नियमावली दि.०३.१२.२०२० पासून अंमलात आली आहे;

आणि ज्याअर्थी, महाराष्ट्र राज्याच्या कृषी पर्यटन धोरणाची अंमलबजावणी (राज्यातील प्रादेशिक योजनांच्या बाबतीत) होण्याच्या दृष्टीने उक्त युडीसीपीआर नियमावलीमध्ये विनियम क्रमांक २.१.२(xvi) ही तरतूद समाविष्ट करण्याबाबत शासनाच्या नगर विकास विभागाने शासन अधिसूचना क्र. टिपीएस-१८२२/प्र.क्र.०४/२०२२/नवि-१३, दि.०२/०६/२०२२ अन्वये उक्त अधिनियमाच्या कलम २०(३) व कलम ३७(१) सह कलम १५४ अन्वये निदेश पारित केलेले आहेत;

आणि ज्याअर्थी, महाराष्ट्र राज्याच्या कृषी पर्यटन धोरणाची अंमलबजावणी (राज्यातील प्रादेशिक योजनांच्या बाबतीत) होण्याच्या दृष्टीने उक्त युडीसीपीआर नियमावलीमध्ये विनियम क्रमांक २.१.२(xvi) ही तरतूद समाविष्ट करण्याबाबत शासनाच्या नगर विकास विभागाने शासन अधिसूचना क्र. टिपीएस-१८२२/प्र.क्र.०४/२०२२/कलम-२०(४)/अधिसूचना/नवि-१३, दि.२५/०६/२०२६ अन्वये उक्त अधिनियमाच्या कलम २०(४) अन्वयेची अंतिम अधिसूचना निर्गमित केलेली आहे;

आणि ज्याअर्थी, राज्य शासनाने उक्त अधिनियमाच्या कलम ३७(१) अन्वये उक्त दि.०२/०६/२०२२ अन्वये पारित केलेल्या निदेशानुसार राज्यातील प्रादेशिक योजना क्षेत्राव्यतिरिक्त उर्वरित इतर सर्व नियोजन प्राधिकरणांच्या / सर्व वि शेष नियोजन प्राधिकरणांच्या क्षेत्रामध्ये महाराष्ट्र राज्याच्या कृषी पर्यटन धोरणाची अंमलबजावणी होण्याच्या दृष्टीने संबंधित नियोजन प्राधिकरणांनी उक्त अधिनियमाच्या कलम ३७(१) अन्वये फेरबदलाची कार्यवाही केल्याचे दिसून येत नाही. त्यामुळे सदर प्रस्तावामध्ये राज्यातील प्रादेशिक योजना क्षेत्राव्यतिरिक्त उर्वरित इतर सर्व नियोजन प्राधिकरणांच्या / सर्व वि शेष नियोजन प्राधिकरणांच्या क्षेत्राकरिता उक्त युडीसीपीआर नियमावलीमध्ये विनियम क्रमांक २.१.२(xvi) ही तरतूद समाविष्ट दृष्टीकोनातून उक्त अधिनियमाच्या कलम ३७(१कक)(क) अन्वये फेरबदलाची सूचना स्वतंत्रपणे निर्गमित करणे आवश्यक आहे. असे शासनाचे मत झाले आहे (यापुढे ज्याचा उल्लेख "उक्त फेरबदल" असा करण्यात आलेला आहे);

आता त्याअर्थी, उक्त अधिनियमाचे कलम ३७(१कक)(क) अन्वये प्राप्त अधिकारात आणि तदनुषंगिक शक्तींचा वापर करून, उक्त फेरबदलावर जनतेकडून सूचना / हरकती मागविण्यासाठी शासन ही सूचना प्रसिध्द करीत आहे. उक्त फेरबदलावरील कोणत्याही सूचना / हरकती, ही सूचना महाराष्ट्र शासन राजपत्रात प्रसिध्द झाल्यापासून एक महिन्याच्या आत, संबंधित विभागीय सहसंचालक, नगर रचना यांचेकडे दाखल करता येतील. विभागीय सहसंचालक, नगर रचना यांना प्राप्त सूचना / हरकतीवर सुनावणी देऊन आणि आवश्यकतेनुसार संबंधित नियोजन प्राधिकरणांचे म्हणणे घेऊन, त्यावरील अहवाल शासनास सादर करण्यासाठी शासनातर्फे "अधिकारी" म्हणून प्राधिकृत करण्यात येत आहे. (यापुढे ज्याचा उल्लेख "उक्त अधिकारी" असा करण्यात येत आहे) असे शासनाचे मत झाले आहे;

ही सूचना, कामकाजाचे दिवशी एक महिन्याच्या कालावधीकरिता जनतेच्या अवलोकनार्थ खालील कार्यालयात उपलब्ध राहील .

- विभागीय सहसंचालक, नगर रचना, कोकण / पुणे / नागपूर / नाशिक / अमरावती / छत्रपती संभाजीनगर विभाग.
- आयुक्त, सर्व संबंधित महानगरपालिका. (बृहन्मुंबई महानगरपालिका वगळता)
- व्यवस्थापकीय संचालक, सिडको, सिडको भवन, सोबीडी बेलापूर, नवी मुंबई ४००६१४.
- उपाध्यक्ष तथा व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र विमानतळ विकास कंपनी लि. मुंबई.
- सर्व विशेष नियोजन प्राधिकरणे
- मुख्य कार्यकारी अधिकारी सर्व जिल्हापरिषदा.
- मुख्याधिकारी (सर्व नगरपरिषदा / नगरपंचायती)

ही सूचना शासनाचे संकेतस्थळ www.maharashtra.gov.in (कायदे/नियम) वर उपलब्ध राहील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने,

(प्रणव कर्पे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

परिशिष्ट-अ

शासन सूचना क्र.टिपीएस-१८२२/प्र.क्र.०४/२०२२/कलम ३७ (१कक)(क)/सूचना/नवि-१३,

दि.२९.०६.२०२६ सोबतचे सहपत्र

The following New Regulation No. 2.1.2 (xvi) is proposed to be added after Regulation No. 2.1.2(xv) as follows

- 1) Regulation No.2.1.2 - Permission not necessary - No such permission shall be necessary for :- (xvi) Construction upto 8 rooms for Agro Tourism Centre and allied activities as per Tourism Policy - 2016 in Agricultural Zone, subject to compliance as per Appendix- K -2 below :

APPENDIX 'K - 2'			
APPROVALS OF BUILDING PERMISSION FOR CONSTRUCTION UPTO 8 ROOMS FOR AGRO TOURISM CENTER AND ALLIED ACTIVITIES AS PER TOURISM POLICY -2016			
Sr. No.	Parameters to be considered	Description	
1	Agricultural Plot area & No. of Rooms	Plot area	No. of Rooms
		(i) Upto 0.8 Ha.	(i) Max. 04
		(ii) 0.8 Ha. upto 1.6 Ha.	(ii) Max. 06
		(iii) 1.6 Ha. & above	(iii) Max. 8 & 2 Dormitories
2	Buildability of Plot	Plot should be buildable in view of the provisions in Regulation No.3.1 of UDCPR.	
3	Zone in Development Plan / Regional Plan	Agricultural Zone	
4	Type of Building	Residential & Allied Amenities for Agro Tourism Centre.	
5	Front, side and rear open spaces, access, parking and other requirements.	As per the provisions of UDCPR.	
6	Storeys allowed.	G. F. + 1 floor.	
7	FSI	Area of rooms should be minimum 150 sq.m. and Area of dormitories should be minimum 65 sq.m. to 75 sq.m. However, total construction should be within maximum FSI of 0.2 of gross plot area + along with ancillary area FSI thereon.	
8	Submission of Application for approval.	Applicant shall submit the intimation letter as per Appendix-K-1 of UDCPR along with - i) Ownership document. ii) Copy of measurement plan of plot. iii) Building plan showing periphery of construction (P-line) floor wise and details of property, FSI calculation as mentioned in Proforma-I with the signature of owner and licensed personal.	

		iv) Copy of receipt of development charges including labour cess paid to Authority, if any.
		v) The certificate of licensed personal stating that the proposal is strictly in accordance with the provisions of UDCPR. No more details shall be necessary.
9	Issue of Commencement Certificate/ Approval.	The receipt of application along with the required documents and fees / charges mentioned in 8 above, by the authority shall be treated as permission for development.
10	Plinth Checking	Plinth Checking shall not be required.
11	Occupation Certificate	After completion of the work, the owner shall intimate to the Authority about the occupation of the building.

Note :-

NOTICE

Government of Maharashtra
Urban Development Department
Mantralaya, Mumbai - 400 032

Dated: 29.06.2026

The Maharashtra Regional & Town Planning Act, 1966

No.TPS-1822/CR.04/2022/Sec.37(1AA)(a)/Notice/UD-13:- Whereas, the Government of Maharashtra has sanctioned the Unified Development Control and Promotion Regulations (UDCPR)(hereinafter referred to as "the said UDCPR Regulations") for the state except Municipal Corporation of Greater Mumbai, & some Planning Authorities under the provisions of the Maharashtra Regional & Town Planning Act, 1966 (hereinafter referred to as "the said Act") vide Notification No.TPS-1818/CR.238/18/DP. & RP./Sec.37 (1AA) (c) & sec.20(4)/UD-13, dated 02/12/2020 and the said UDCPR regulations are come into force from dt.03.12.2020;

And whereas, with a view to implement the Agro-Tourism Policy of the State of Maharashtra (in respect of Regional Plans in the State), the State Government in Urban Development Department vide Government Notification No. TPS-1822/C.R.04/2022/ UD-13, dated 02/06/2022 had issued directives under Section 20(3) and Section 37(1) read with Section 154 of the said Act, regarding inclusion of the provision of Regulation No. 2.1.2(xvi) in the said UDCPR Regulations;

And whereas, with a view to implement the Agro-Tourism Policy of the State of Maharashtra (in respect of Regional Plans in the State), the State Government in Urban Development Department vide Government Notification No.TPS-1822/C.R.04/2022/Sec-20(4)/Notification/UD-13, dt.25/06/2026 had issued Notification under Section 20(4) of the said Act, regarding inclusion of the provision of Regulation No. 2.1.2(xvi) in the said UDCPR Regulations;

And whereas, since, the concerned Planning Authorities have not initiated modification proceedings u/s 37(1) of the said Act as per the directives issued by the State Government vide dt.02.06.2022 u/s Section 37(1) of the said Act, within the area under all Planning Authorities / all special Planning Authorities in the State excluding Regional Plan area Therefore, to complete the Statutory procedure within the area under all Planning Authorities / all special Planning Authorities in the State excluding Regional Plan area in the State regarding inclusion of the provision of Regulation No.2.1.2(xvi) in the said UDCPR Regulations, the State Government is of the opinion that it is necessary to issue a separate notice in respect of the u/s 37(1AA)(a) of the said Act (hereinafter referred to as "the said modification");

Now therefore, in exercise of the powers conferred under section 37(1AA) of the said Act and all other powers enabling in that behalf, the Government hereby publishes a notice for inviting suggestions/objections from general public in respect to the said modification. Any objections/suggestions upon the said proposed modification shall be forwarded, before the expiry of one month from the date of publication of this notice in Maharashtra Government Gazette, to the concerned Divisional Joint Director of Town Planning who is hereby authorised as an Officer to hear objections/suggestions and say of concerned Planning Authorities, as applicable, and submit his report to the Government.

This notice is kept for inspection to the general public in the following offices for the period of one month on all working days.

- The Divisional Joint Director of Town Planning, Konkan / Pune/ Nagpur / Nashik / Amravati / Chhatrapati Sambhaji Nagar Division .
- The Commissioners All concerned Municipal Corporations. (Except.Brihnmumbai Municipal Corporation)
- Managing Director, CIDCO, CIDCO Bhavan, Belapur, Navi Mumbai.
- Vice Chairman and Managing Director, Maharashtra Airport Development Company Ltd., 8 Floor, World Trade Centre, Mumbai-5
- All Special Planning Authorities
- The Chief Executive Officer, All Zilla Parishads.
- The Chief Officers, All Municipal Councils/ Nagar Panchyats.

This Notice is also available on the Government website www.maharashtra.gov.in (Acts/Rules)

By order and in the name of the Governor of Maharashtra.

(Pranav Karpe)

Deputy Secretary to Government

Schedule-A

Government Notice No. TPS-1822/CR.04/2022/Sec.37(1AA)(a)/Notice/UD-13,
Dt.29.06.2026

The following New Regulation No. 2.1.2 (xvi) is proposed to be added after Regulation No. 2.1.2(xv) as follows

- 1) Regulation No.2.1.2 - Permission not necessary - No such permission shall be necessary for :- (xvi) Construction upto 8 rooms for Agro Tourism Centre and allied activities as per Tourism Policy - 2016 in Agricultural Zone, subject to compliance as per Appendix- K -2 below :

APPENDIX 'K - 2'			
APPROVALS OF BUILDING PERMISSION FOR CONSTRUCTION UPTO 8 ROOMS FOR AGRO TOURISM CENTER AND ALLIED ACTIVITIES AS PER TOURISM POLICY -2016			
Sr. No.	Parameters to be considered	Description	
1	Agricultural Plot area & No. of Rooms	Plot area	No. of Rooms
		(i) Upto 0.8 Ha.	(i) Max. 04
		(ii) 0.8 Ha. upto 1.6 Ha.	(ii) Max. 06
		(iii) 1.6 Ha. & above	(iii) Max. 8 & 2 Dormitories
2	Buildability of Plot	Plot should be buildable in view of the provisions in Regulation No.3.1 of UDCPR.	
3	Zone in Development Plan / Regional Plan	Agricultural Zone	
4	Type of Building	Residential & Allied Amenities for Agro Tourism Centre.	
5	Front, side and rear open spaces, access, parking and other requirements.	As per the provisions of UDCPR.	
6	Storeys allowed.	G. F. + 1 floor.	
7	FSI	Area of rooms should be minimum 150 sq.m. and Area of dormitories should be minimum 65 sq.m. to 75 sq.m. However, total construction should be within maximum FSI of 0.2 of gross plot area + along with ancillary area FSI thereon.	
8	Submission of Application for approval.	Applicant shall submit the intimation letter as per Appendix-K-1 of UDCPR along with - i) Ownership document. ii) Copy of measurement plan of plot. iii) Building plan showing periphery of construction (P-line) floor wise and details of property, FSI calculation as mentioned in Proforma-I with the signature of owner and licensed personal. iv) Copy of receipt of development charges including labour cess paid to Authority, if any.	

फॅशन|संसार|सौंदर्य

संस्कार

सणासुदीत दिसा सेलिब्रिटींसारखे सुंदर

सणासुदीच्या काळात प्रत्येकाला सुंदर दिसण्याची इच्छा असते. त्यासाठी आपण पालरमध्ये फेशियल आणि इतर सर्व काही करून घेतो. परंतु, मेकअपसाठी खूप वेळ पालरमध्ये जाणे शक्य नसते. त्यामुळे अनेक महिला घरीच मेकअप करतात. सध्या श्रावण सुरू आहे. तुम्हीही घरी मेकअप करणार आहात का ? तसे असेल, तर आज आम्ही तुमच्यासाठी काही मेकअप टिप्स घेऊन आलो आहोत; ज्या फॉलो करून तुम्ही घरीच मेकअप करून सेलिब्रिटींसारखे सुंदर दिसू शकता. मेकअपमध्ये लेअरिंग खूप महत्त्वाचे असते. लेअरिंग योग्य पद्धतीने झाल्यास पुढील मेकअप नीट करता येतो. लेअरिंग म्हणजे तुम्ही कोणत्या मेकअप प्रोडक्ट्सचा वापर कसा करायचा याचा क्रम. मेकअपचे विविध प्रॉडक्ट्स वापरण्याचा क्रम योग्य असल्यास तुम्ही चांगल्या प्रकारे मेकअप करू शकता.

‘या’ सोप्या मेकअप स्टेप्स...

- सर्वप्रथम मेकअपसाठी चेहरा नीट स्वच्छ करून घ्या. त्यानंतर चेहऱ्यावर तुम्ही सीरम, मॉइश्चरायझर किंवा सनस्क्रीनचा वापर करा. मग मेकअप प्रॉडक्टचा वापर करा; ज्यात प्रायमर, फाउंडेशन, कन्सिलर, लिक्विड ब्लश, हायलायटर यांसारख्या गोष्टींचा समावेश असतो.
- आता शेवटी मेकअप सेट करण्यासाठी पावडर वापरून, ते सील करण्यासाठी मेकअप सेटिंग मिस्ट वापरा. पण, यातील एकही स्टेप तुम्ही गाळलीत; जसे की त्वचेवर मॉइश्चरायझर न लावणे किंवा आधी पावडर लावणे, तर तुमचा मेकअप खूप खराब दिसू शकतो. त्यामुळे लेअरिंगबाबत काळजी घ्या. चला तर मग जाणून घेऊ मेकअप लेअरिंग कसे करायचे ते ?
- सर्वप्रथम मेकअप बेस खूप स्मूद असणे गरजेचे आहे. त्यासाठी त्वचा हायड्रेट करा. तुमचा चेहरा मेकअपसाठी रेडी करताना प्रथम तुमचा चेहरा हलक्या क्लंजरने धुऊन घ्या. आता टोเนอร์ आणि मॉइश्चरायझरचा वापर करा.
- आता स्मूद मेकअप बेससाठी प्रथम चेहऱ्यावर प्रायमर लावा; जेणेकरून मेकअप तुमच्या त्वचेच्या थेट संपर्कात

येणार नाही.

- त्वचेच्या रंगानुसार स्किन करेक्टर निवडा आणि त्यावर फाउंडेशन लावणे टाळा; त्याऐवजी कन्सीलर लावा आणि ब्लेंड करण्यासाठी फाउंडेशन लावा. फाउंडेशनही नेहमी तुमच्या त्वचेच्या रंगाशी मॅच असणारे हवे.
- ब्लेंड करण्यासाठी तुम्ही ब्रश किंवा स्पंजचा वापर करा. चेहऱ्यावर डाग किंवा डार्क सर्कल असतील, तर ते कन्सिलरच्या मदतीने लपवा. डार्क सर्कलसाठी हलक्या रंगाचे कन्सिलर वापरा.
- आता फाउंडेशन आणि कन्सिलर सेट करण्यासाठी सेटिंग पावडर वापरा. त्यामुळे मेकअप बराच वेळ सेट राहील. आता गालावर ब्लश लावा. ब्लश नेहमी खालून वर लावत जायचा. त्यानंतर डोळ्यांवर आयलायनर आणि पापण्यांवर मस्करा लावा.
- तुम्ही तुमच्या आवडीनुसार लिक्विड, पॅन्सिल किंवा जेल आयलायनर लावू शकता. सर्वात शेवटी ओठांना लिपस्टिक किंवा लिपग्लॉस लावा. तुमच्या ओठांच्या रंगाशी जुळणारी लिपस्टिक निवडा. मेकअप पूर्ण झाल्यानंतर सेटिंग स्प्रेसह मेकअप लॉक करा.

सणासुदीला सगळ्यांमध्ये उठून दिसण्यासाठी खास टिप्स

- साडी नेसण्याचा विचार करत असाल तर कोणती साडी तुम्हाला शोभून दिसेल, तसेच कोणत्या रंगाची साडी तुमच्या त्वचेच्या रंगाला शोभेल याचा विचार करा.
- गणपती, नवरात्रीच्या काळात पाऊस अधूनमधून पडत असतो. त्यामुळे अशा वातावरणात जास्त भरजरी वर्क केलेली साडी नेसणे शक्यतो टाळाच.
- नऊवारी साडी नेसण्याचा विचार करत असाल तर ती शिवून देखील घेऊ शकता.
- ड्रेस किंवा इतर काही घालण्याचा विचार करत असाल तर ऑनलाईन शॉपिंग साईट्सवर तुम्हाला स्कर्ट-ब्लाऊज, किंवा लांब कुर्ती, घेरदार अनारकली असे अनेक पर्याय उपलब्ध आहेत.
- आजकाल काही ऑनलाईन साईट्समार्फत मोठमोठ्या फॅशन डिझाईनर्सने डिझाईन केलेले ड्रेस भाड्यानेदेखील घेता येतात.
- तुम्ही परिधान केलेल्या कपड्यांवर दागिने घालताना त्यांची विचार करून निवड करा. साडी असो वा ड्रेस त्यावर हातात डझनभर बांगड्या घालण्यापेक्षा एखादा कडाही हातात शोभून दिसेल.
- गळ्यात एखादी नाजूकशी साखळीची सर घातल्याने गळा मोकळा वाटणार नाही.
- कानात ऑक्सaidचे सोनेरी किंवा चंदेरी रंगाचे मोतीजडित झुमके तुम्ही घातलेल्या कोणत्याही ड्रेसवर किंवा साडीवरही शोभून दिसतील.
- सतत दर सणासुदीला झुमके घालून तुम्ही कंटाळला असाल तर त्या त्या ड्रेसवर शोभतील असे रंगीत बटणाच्या आकाराचे कानातले तुम्ही घालू शकता.
- जास्त मेकअप करण्यापेक्षा कधीकधी फक्त डोळ्यांना काजळ लावल्याने व एखादी गडद रंगाची लिपस्टिक लावल्यानेदेखील सौंदर्य खुलते.

बहुपयोगी कुर्ते

ट्रेण्ड आहे. सोबत शर्ट स्टाइल कुर्ते, सेमी अनारकली, अंगरखा स्टाइल कुर्तेसुद्धा बाजारात दिसत आहेत. रोजच्या वापरासाठी सुटसुटीतपणा ही मुख्य बाब नजरेत ठेवूनसुद्धा यांच्यावरील नाजूक नक्षीकाम, मोठ्या प्रिंट किंवा गडद रंग पटकन नजरेत भरतात. या कुर्त्यांची मुख्य खासियत म्हणजे साधारणपणे गुडघ्याच्या उंचीपर्यंत असल्याने तुम्ही ड्रेस म्हणून वापरू शकता. सलवार आणि दुपट्टा घेऊन सलवार सूट बनवू शकता किंवा धोती पॅट, प्लॅझो, स्कर्टसोबत हटके लुकसुद्धा करू शकता. शर्ट ड्रेस स्टाइलचा कुर्ता श्रग म्हणूनसुद्धा वापरता येतो. हे प्रयोग करताना एथनिक लुक आणि ऑफिस लुक हा समतोलसुद्धा साधता येतो. नारंगी रंगाचा लेहरीया, बांधणी प्रिंटच्या कुर्त्यांसोबत डेनिम जॅकेट आणि मोठाले झुमके असा साधासा पेहराव ऑफिसमध्ये घालता येतो. घरच्या कार्यक्रमामासाठी याच कुर्त्यांसोबत धोती पॅट आणि चांदीचा ऑक्सिडाइज नेकलेस आणि गडद लिपकलर वापरता येतो. चिकनकारी, कुर्त्यांच्या रंगाचं नाजूक नक्षीकाम, नाजूक मण्यांचं नक्षीकाम या कुर्त्यांवर खुलून दिसतं. बाटिक, मधुबनी पिट्ट, लेहरीया, बांधणीचे कुत्रेसुद्धा अशा वेळी वापरता येतात. सिल्कच्या मोठ्या डिजिटल प्रिंटच्या उजळ कुर्त्यांवर छानसा नेकपीस किंवा लांब कानातले ड्रुलसुद्धा खुलून दिसतात. तसंच ऐन समारंभात पोहोचून वेगळे दागिने किंवा देखण्या हेअरस्टाइलने वेगळा लुकसुद्धा मिळतो. लिपकलर किंवा आय मेकअपनेसुद्धा वेगळेपणा उठून दिसतो.

खादी आणि हँडलूमचा प्रभाव

सध्या खादी आणि हँडलूम कापडाचा

प्रभाव बहुतांश पेहरावात पाहायला मिळतोय. विशेषतः महाराष्ट्रीय, दक्षिण भारतीय मोठाले प्रिंट्स, भौमितिक आकार, मोठ्या काठाच्या साड्या चलतीत आहेत. कॉटन, लिंनिन, खादी साड्या वापरायला सुटसुटीत असतात. त्यांच्या गडद रंगांनी लक्ष वेधून घेतात. त्यावर नक्षीकाम केलेले ब्लाऊज मिक्स-मॅच करून सहज घालता येतात. गेल्या काही वर्षांपासून भारतातील पारंपरिक कला, चंदेरी, टसर सिल्कसारख्या साड्यांबद्दल तरणाईमध्ये आकर्षण वाढतंय. त्यामुळे कित्येक ऑनलाइन साइट्सवर अशा साड्या विक्रीस उपलब्ध होत आहेत. यंदाच्या सणांच्या मौसमात या साड्या आवर्जून पाहायला मिळतील. साड्यांच्या स्टायलिंगमध्येही वेगळेपणा आणला जातोय. पारंपरिक ब्लाऊजऐवजी शर्ट्सरूपाचा प्रिंटेड कुर्ता किंवा क्रॉप टॉप घालता येईल. साडीवर एखादा श्रग घालता येईल किंवा साडीशी मिळताजुळता दुपट्टा दुसरा पदर म्हणून खांद्यावर घेता येईल. सध्या लांब पदराचा ट्रेण्ड आहे. हँडलूम साड्यांचा रंग काहीसा गडद असतो. चांदीचे ऑक्सिडाइज दागिने किंवा रंगीत खड्यांचे दागिने या साड्यांवर खुलून दिसतात. गेरू रंगाचे सोन्याचे दागिने, मीनाकारी नक्षीचे दागिनेसुद्धा वापरता येतात.

छोट्याशा बदलाचा परिणाम

एखाद्या छोट्याखानी समारंभात

भरजरी ड्रेस किंवा साडी नेसणं कधीतरी नकोसं वाटतं. अशा वेळी तुमच्या नेहमीच्या स्टाइलमध्ये केलेला एखादा छोटसा बदलही लोकांच्या नजरेत येतो. सध्या लेगिंग आणि कुर्ती हे समीकरण अगदीच जिवाळ्याचं झालं आहे. पण सुरती वर्क, जरदोसी किंवा फुलकारी नक्षीकाम केलेला भरगच्च दुपट्टा तुमच्या कपाटात असू द्या. एखाद्या सिंपल ड्रेसवरसुद्धा हा दुपट्टा उठून दिसतो. सोबत छान दागिने घातले की पारंपरिक लुक सहज होतो. एखाद्या ए-लाइन वन पीस ड्रेसवरसुद्धा असे दुपट्टे खुलून दिसतात. तसंच नेहमीच्या लेगिंगला पट्टियाला, धोती पॅट किंवा सध्या प्रचंड लोकप्रिय असलेल्या शराराचा पर्याय द्या. कधीतरी गळ्यात नेकपीस घालण्याऐवजी नाजूक स्कार्फ बांधा किंवा हातात घडाळ्याऐवजी छान बांगड्या घाला. ऑफिसच्या कामात मधूनच ऐकू येणारा बांगड्यांचा आवाज आपल्याला आणि शेजारच्यालाही सुखावतो. एखादी सुंदर हेअरपिन किंवा कर्णफूल केसात माळा. असे छोटे बदलसुद्धा पटकन नजरेत येतात. यासाठी विशेष मेहनत घ्यावी लागत नाही.

ट्रायबल दागिने

पारंपरिक सोन्याच्या दागिन्यांना

सध्या चांदीच्या दागिन्यांचा पर्याय मिळू लागला आहे. यंदा त्यात भर पडली आहे ती ट्रायबल स्टाइलच्या दागिन्यांची. आदिवासी पाडे, तिबेटीयन स्टाइल दागिने, बंजारा जमातीतील दागिन्यांचं नक्षीकाम सध्या दागिन्यांमध्ये पाहायला मिळतं. यामुळे दागिने बोलड दिसतात. भौमितिक आकार, वेगळी कलाकुसर यामुळे ते उठून दिसतात. हे वेगळेपण नेहमीच्या ड्रेसलासुद्धा उठाव आणतं. याला जोड म्हणून मोठाले रंगीत मणी, खड्यांचा वापर दागिन्यात होत आहे. टेम्पल ज्वेलरी पुन्हा नजरेत येतेय. विशेष म्हणजे पारंपरिक दागिन्यांचे प्रकार वगळता हातफूल, कर्णफूल, केसांत खोचायची पिन, अंगठी, जोडवी, कंबरपट्टा, चोकर अशा पठडीबाहेरील दागिन्यांची सध्या चलती आहे. साध्याशा नथीमध्येही सध्या सुंदर पर्याय पाहायला मिळताहेत. या दागिन्यांच्या प्रकारामुळे पेहरावातील वेगळेपणा उठून दिसतो.

उत्सवात पारंपरिक कपड्यांचा साज

सध्या श्रावण सुरू आहे. लागोपाठ येणाऱ्या सणांची लगबग सुरू आहे. त्यासोबतच पेहरावात स्टाइलइतकीच सुटसुटीतपणाच्या नियोजनाची धावपळसुद्धा सुरू आहे. यंदाचा कम्फर्ट ड्रेसिंगचा पर्याय याच मुद्द्याला अधोरेखित करतो...

आदल्या दिवशी बॉसकडून अर्ध्या दिवसाच्या सुट्टीची परवानगी घेतलेली असते. त्यामुळे कामं आटोपण्यासाठी वेळेच्या थोडं आधी ऑफिस गाठलेलं असतं. ऑफिसमधून निघायची वेळ झाली, तरी सकाळपासून कोसळणारा पाऊस काही थांबायचं नाव घेत नाही. ताईच्या मंगळागौरीला अशा पावसात पोहोचायचं म्हणजे चिखलाने ड्रेस खराब होणार, मेकअप, केस विस्कटणार. बरं तिथे गेल्यावर आधीच कार्यक्रम सुरू झालेला असल्याने कपडे बदलण्याची संधीही मिळणार नाही.

श्रावणासोबत सुरू होणाऱ्या सणांची रांग थेट दसऱ्यापर्यंत येऊन थांबते. दरम्यान नवे कपडे, छान लुक, फक्कड मेजवानी, भरपूर गप्पा, भेटीगाठी यांची रंगत वाढायला लागते. यादरम्यान प्रत्येक सणाला हक्काची सुट्टी काही मिळत नाही. त्यामुळे ऑफिस ते घर कसरत सांभाळायची. त्यात पाऊस असला तर विचारायची सोय नाही. बरं कधीतरी हौस म्हणून घातलाच अनारकली किंवा एखादी महागडी साडी नेसली तर नंतर त्यावरची चिखलाची नक्षी काढायचा सोहळा काही सुटत नाही. त्यामुळे कितीही हौस असली तरी या दिवसांत दिवाळीसारखं फुरसतीने नटण्याची हौस काही पूर्ण करता येत नाही. त्यामुळे अशा वेळी पारंपरिक पेहरावाची हौस

पूर्ण करतानासुद्धा तो ऑफिससाठी साजेसा असेल आणि प्रवासादरम्यान अडथळा होणार नाही, याचीही काळजी घ्यावी लागते. त्यासाठी थोड्या नव्या शकला लढवाच्या लागतात. यंदाचा हंगाम अशाच नव्या कल्पनांचा आहे.

मधल्या दोन-तीन महिन्यांमध्ये बाजारातील कपड्यांच्या दुकानांत चक्कर मारली असेल, तर एक बाब प्रकर्षाने लक्षात येईल की अनारकली, लेहंगा, फॅसी साड्या यांचे नेमके पर्यायच दुकानांमध्ये आले आहेत. त्याऐवजी लांब कुर्ते, ए-लाइन ड्रेसेस, शरारा, कॉटन पॅट, चुडीदार असे सुटसुटीत कपड्यांचे प्रकार पाहायला मिळताहेत. घेरेदार, स्टायलिश पारंपरिक कपडे यायची सुरुवात अजून दोन-तीन महिन्यांनंतर दिवाळी, लग्नाच्या मौसमात होईल. पण त्याआधी येणारे गणपती, मंगळागौर, नवरात्री, दसरासारख्या सणांमध्ये पेहराव दिमाखदार असण्यापेक्षा सुटसुटीत असेल, याकडे जास्त लक्ष दिलं जातं. कारण या दरम्यान सणांची संख्या मोठी असली तरी सुट्ट्या नसतात. कॉलेज नुकतंच सुरू झालेलं असतं, ऑफिसमधल्या सुट्ट्या, पर्यटनवाऱ्यांमध्ये गुंतलेली मनं आता कामाला लागलेली असतात. ऑफिस आणि सण दोन्ही सांभाळायची कसरत करायची असते. यामुळे सुटसुटीत पण आकर्षक असे कपड्यांचे पर्याय बाजारात यायला लागले आहेत.

- मुळात आपल्याकडील असंख्य सणांचं निमित्त एकच असतं, या कारणाने कुटुंब, नातेवाईक, मित्र-मैत्रिणींनी एकत्र येऊन चार क्षण निवांत एकत्र घालवावेत. अर्थात अशा वेळीच गर्दीत भाव खाण्याची संधी असते. ती संधी पेहरावाच्या छोट्या कल्पनांनी मिळवता येते. ही संधी यंदा चुकवू नका !

गणपतीमध्ये करा ट्रेंडी इंडो-वेस्टर्न स्टाइल

फेस्टिव्हल फॅशन म्हणून नावारूपाला आलेले कपडे ट्रेंडी तर आहेतच पण सणापुरते अंगावर आणि बाकीचे दिवस कपाटात असं यांच्याबाबतीत करण्याची गरज भासत नसल्याने हा इंडो-वेस्टर्न फॅशन अवतार सध्या भलताच ट्रेंडिंग आहे. साडी, सलवार-कमीज अशा वेगवेगळ्या प्रकारांत हटके प्रयोग दिसून येतात. बाकीच्या दिवशी कितीही वेस्टर्न कपडे घालणारे आपण सणावाराला मात्र पारंपरिक कपडेच घालणं पसंत करतो.

- साडी : फॅशनविश्वचे चक्र पुन्हा फिरून जुन्या काळातील फॅशनकडे वळतेच. फक्त जुनी फॅशन नव्याने येताना त्यात काही तरी नवीन एलिमेंट असतो. अशा प्रकारे साडीमध्येही ऐंशी आणि नव्वदच्या दशकातील ट्रेंड पुन्हा आला आहे. त्या काळातील सिल्कच्या साड्यांना थोडा नवीन टच देऊन अनेक डिझायनर्सनी वेगवेगळ्या प्रकारे साडी बाजारात आणली आहे.
- सलवार कमीज : धोती पॅन्ट्सची फॅशन काही वर्षांपूर्वी बाजारात आली होती. आता तीच फॅशन थोडा हटके लुक घेऊन पुन्हा ट्रेंडमध्ये आली आहे. या धोती पॅन्ट्सवरती तुम्ही क्रेप, पारंपरिक टॉप, कुर्ती, केप, फ्रंट आणि साइड कट कुर्ती घालू शकता.
- इंडोवेस्टर्न फॅशन गाऊन्स : बाजारात पारंपरिक गाऊन्सही इंडियन गाऊन्स या नावाने उपलब्ध आहेत. हे गाऊन्स छोटे ते

मोठे असे कोणत्याही वयोगटाच्या पसंतीला उतरलेले आहेत. गाऊन्समध्ये कॉटन, बोल्ड, शायनी मटेरियल, नेट अशा कपड्यांबरोबरच सिल्कचे वेगवेगळे प्रकार, खादी, कांजीवरम आणि अगदी वेल्वेटसारखा लुक देणारे कापड फॅशन कलेक्शनमध्ये आले आहेत.

- प्लाझो आणि कुर्ती- टॉप : साधी ब्राइट रंगाची प्लाझो आणि त्यावर फ्रंट कट कुर्ती, स्ट्रेट कट कुर्ती, शॉर्ट कुर्ती, असमान हेमलाइन असलेली कुर्ती ट्रेंडमध्ये आहेत. अशाच प्रकारे पारंपरिक हातमागावरील कपड्यांपासून बनवलेल्या प्लाझो पॅट्स, साडीपासून बनवलेली प्लाझो यावर तुम्ही वेस्टर्न टॉप घालू शकता.
- टॉप आणि स्ट्रेट पॅट्स : स्ट्रेट पॅट हा प्लाझोचाच छोटा प्रकार आहे. स्ट्रेट पॅट्स आणि वेस्टर्न टॉपीही ट्रेंडमध्ये आहेत. स्ट्रेट पॅट्सवर तुम्ही पारंपरिक प्रिंट असेलेला टॉप, क्रॉप टॉप घालू शकता. या लुकवर लॉग किंवा शॉर्ट जॅकेट्स घालून हटके लुक मिळवू शकता. टॉप आणि स्ट्रेट पॅट्सवर तुम्ही ओढणीही वेगवेगळ्या पद्धतीने ड्रेप करू शकता.

